

FRANCESC PUIGPELAT | Autor 'Breu història del nacionalisme espanyol'

“Mai no hi ha hagut un intent de revisar la idea de nació espanyola en clau de pluralitat”

Puigpelat (Balaguer, 1959) és escriptor, periodista i professor universitari. Després d'una extensa carrera a les redaccions i una densa bibliografia, ara presenta un llibre singular: *Breu història del nacionalisme espanyol* (Angle Editorial), premi Josep Irla d'assaig.

Per què s'ha escrit tan poc sobre el nacionalisme espanyol?

Perquè, a Espanya, gairebé ningú no creu que el nacionalisme espanyol existeixi. I no es pot escriure sobre una cosa que un creu que no existeix. La situació a Catalunya és totalment diferent. La majoria dels catalans (tret dels que voten el PP o Ciudadanos) creuen que el nacionalisme espanyol sí que existeix, però com que el concepte està mal definit i és difús els costa trobar els termes per parlar-ne. El meu llibre pretén donar unes eines per definir millor de què parlem quan parlem de nacionalisme espanyol.

Diu que les arrels prenacionalistes se situen en l'Edat Mitjana, però, quan podem dir que neix com a concepte?

El nacionalisme espanyol, com tots els altres, neix al segle XIX en la confluència de dues ideologies: el liberalisme i el romanticisme. El punt d'arrencada del nacionalisme espanyol és la Constitució de Cadis del 1812, on es defineix per primera vegada la nació espanyola com a subjecte polític. Ja aleshores s'estableix el que serà una constant en el nacionalisme espanyol dels dos darrers segles: la idea que la nació espanyola és unitària, uniforme i no composta.

El nacionalisme espanyol és reactiu amb el catalanisme i a la inversa?

Sí, és clar. Tots els nacionalismes es defineixen per oposició a l'altre. El nacionalisme es basa en l'establiment d'una frontera entre el que és la nostra nació i el que és una nació dels altres. El nacionalisme espanyol s'oposa des dels seus

origens als nacionalismes alemany i anglès, per exemple, als que menysprea. I després, també, al nacionalisme català. El cas de Catalunya és ben curiós, perquè el nacionalisme espanyol diu, per una banda, que Catalunya és tan Espanya com Múrcia, però, per una altra banda, la tracta com un país estranger. És la cèlebre frase

d'Esperanza Aguirre quan l'OPA de Gas Natural a Endesa: "Antes alemana que catalana..."

Ni tan sols des de l'esquerra espanyola hi ha un debat intern. Comenta que el discurs de Podemos és fum...

El discurs del nacionalisme espanyol ha estat monolític els darrers dos segles. No hi ha hagut mai un intent de revisar la idea de nació espanyola en clau de pluralitat, malgrat que, si atenem als seus orígens medievals, és evident que Espanya és una nació composta. Totes les formulacions en aquesta direcció han estat formulacions buides i retòriques, com el reconeixement al dret a l'autodeterminació pel PSOE el 1974, l'Espanya plural de Zapatero o ara l'acceptació del dret a decidir per part de Podemos. Tot plegat és fals. Els espanyols estan encantats d'haver-se conegut i que el seu nacionalisme sigui com és.

L'anticatalanisme és anterior a Franco. D'on sorgeix?

Evidentment. En les seves formulacions més primitives, es remunta, almenys, a la Guerra del Segadors, al segle XVII. Però quan l'anticatalanisme esdevé una forma de pensar indestruïble de qualsevol partit polític espanyol és amb el sorgiment del nacionalisme català, primers el segle XX, amb Cambó. Els espanyols són anticatalanistes per la senzilla raó que consideren que el catalanisme és una amenaça a la nació que idolatren, Espanya. I no té resa veure amb Franco. Va néixer molt abans de Franco i continua ara, quaranta anys després de la mort de Franco.